

Nr 185.

Av herr Dahlgren m. fl., om ökat statsunderstöd åt idrottsrörelsen.

Den svenska idrottsrörelsen har genomgått en snabb utveckling. Riksidrottsförbundet har i dag närmare 800 000 medlemmar i sina olika föreningar, som nu nalkas ett antal av 10 000. Härtill kommer korporationsidrotten och andra fristående organisationer med ytterligare hundratusentals medlemmar.

Det råder ingen tvekan om den stora roll idrottsrörelsen spelar i den svenska ungdomens fostran. En mycket stor del av den svenska ungdomen är aktivt idrottsintresserad. I statliga ungdomsvårdskommitténs slutbetänkande uppskattar man, att 42 % av den manliga ungdomen i åldern 17—20 år äro aktiva idrottsmän, och i åldersgruppen 21—26 år är procentsiffran 34.

Men idrotten skulle kunna fylla en mycket större roll i vårt folks fysiska fostran och framför allt för vårt lands ungdom. Än är lång väg innan vi skapat en verklig folkidrott och gjort idrotten tillgänglig för alla. Detta gäller också friluftslivet.

De åtgärder, som redan vidtagits — inte minst genom kommunerna — äro betydande. Men tiden är inne för att även de statliga myndigheterna på ett betydligt effektivare sätt ge sitt stöd. Riktpunkten bör därvid vara att undanröja alla ekonomiska och tekniska hinder för folkets breda massor att tillfälligt eller mera regelbundet utöva idrott och friluftsliv.

Härtill behövas simanläggningar och idrottshallar, dels större idrotts- hallar, där handboll och tennis m. m. kunna utövas, dels mindre, som ge utrymme för bordtennis, brottning, boxning, tyngdlyftning m. m. Idrotts- och badplatser, tränings- och lekplaner — gärna av enklare slag — måste anläggas. Alla avgifter till utomhusanläggningar böra slopas, idrottsredskap och materiel anskaffas i sådan omfattning, att de till ingen eller låg avgift kunna uthyras till den eller dem, som få lust till någon stunds idrottslek.

Icke minst för ungdomens fostran skulle sådana åtgärder vara av allra största betydelse — den aktivt idrottsintresserade delen skulle växa och samhället skulle spara in stora summor, som nu få läggas ned på att ta hand om den ungdom, som hamnat i ungdomsbrottslighetens garn. För hela ungdomens och folkets fysiska fostran äro dessa åtgärder nödvändiga. Den alltmera ökade pressen i arbetslivet ställer samhället inför skyldigheten att sörja för möjligheter till fysisk träning.

För närvarande brottas idrottsrörelsen med stora ekonomiska problem. Inte minst är det de lokala klubbarna, som på tusentals olika sätt få man-

övrera för att erhålla de nödvändiga medlen för sin verksamhet. De anslag de ha att tillgå äro ofta mycket ringa och borde väsentligt kunna höjas.

Medel till att åstadkomma den utveckling av idrottsrörelsen som här pekats på finnas. Men under en lång rad av år ha dessa medel — det är inkomsterna från AB Tipstjänst — endast till en ringa del använts till idrottens och friluftslivets främjande.

Då tipsrörelsen startade år 1934 avsågs att det överskott som uppstod skulle användas till idrottens och friluftslivets främjande. På grund av inkomsternas stegring beslöt 1939 års lagtima riksdag, att en uppdelning av vinstmedlen från AB Tipstjänst skulle göras enligt följande:

- 50 % skulle avsättas till Fonden för idrottens främjande,
- 20 % skulle avsättas till Fonden för friluftslivets främjande,
- 30 % skulle avsättas för allmänbudgetära ändamål.

Detta beslut har icke följts, och hur utvecklingen gått visar följande uppställning:

Under åren före andra världskriget erhöll idrotten 79,6 % av vinstmedlen.

Under krigsåren erhöll idrotten 16,9 % av vinstmedlen.

Under åren efter det andra världskriget fram till år 1952 erhöll idrotten 14,5 % av vinstmedlen.

Efter det andra världskriget till och med budgetåret 1951/52 har idrotten erhållit 25 505 000 kr. Men enligt 1939 års beslut skulle idrotten i stället ha tilldelats 123 165 000 kronor. Närmare 100 miljoner kronor ha således på en period av sex år undandragits idrotten.

Till och med den 30 juni 1951 har AB Tipstjänst till staten inlevererat 259 miljoner kronor, och det löpande budgetårets vinst beräknas till omkring 50 miljoner. Av ett sammanlagt belopp på 309 milj. kronor ha till idrotten anslagits 55 miljoner. Enligt 1939 års principbeslut borde beloppet i stället vara över 200 miljoner kronor.

Det är alldeles givet, att en sådan politik gentemot idrottsrörelsen har framskapat stora svårigheter. Riksidrottsförbundet har bl. a. under de senare åren gjort upprepade hänvändelser att erhålla förhöjda anslag icke minst för ledarutbildningen. Men anslagen ha inte bara betydelse för denna del av idrottsrörelsens möjligheter och utveckling.

Före det andra världskriget utgjorde anslagen från vinstmedlen hos AB Tipstjänst ett betydelsefullt tillskott till de olika kommunala anslagen för idrottens främjande. Särskilt verkade de stimulerande för sådana åtgärder som att bygga simanläggningar, sporthallar, idrottsplatser m. m. Dessa medel gävo också avsevärd hjälp för underhåll av redan befintliga idrottsanläggningar. Hur utvecklingen här gått visar följande sammanställning över hur sådana anläggningar uppförts under tre femårsperioder:

		Byggda idrottshallar	Byggda simhallar
1936—40	13	19
1941—45	7	7
1946—50	1	0

Härav framgår, att det under krigsåren byggdes 14 anläggningar av ovanstående slag, men efter kriget har endast *en* sådan uppförts. På de senaste fem åren har icke en enda idrottshall uppförts. Den senaste byggdes i Örebro och det skedde i samband med att det anordnades en utställning.

De flesta städerna och tätorterna — därav många av de största — sakna simhallar, till stor skada för simkunnigheten och folkhygien. Med undantag för den simhall, som invigdes i Boden under fjolåret, har icke någon sådan uppförts sedan år 1942 — alltså för tio år sedan.

Enligt utredningar, som företagits inom Riksidrottsförbundet, är idrottens byggnadsbehov mycket stort. Det torde f. n. uppgå till åtskilligt över 200 miljoner kronor.

Denna utveckling motiverar, att snabba åtgärder vidtagas, och bl. a. den, att riksdagen tillämpar 1939 års principbeslut i anslagsfrågorna till idrotten.

Den statliga ungdomsvårdskommittén påpekar i detta sammanhang bl. a.: »På grund av medelsbrist äro emellertid möjligheterna att erhålla bidrag från nyssnämnda fond ytterst begränsade. En förutsättning för att understödsverksamheten skall bli effektiv är därför, att den årliga avsättningen till fonden för idrottens främjande kraftigt höjes. Kommittén vill kraftigt understryka vikten av att den av 1939 års riksdag beslutade avsättningen till fonden för idrottens främjande till 50 % av AB Tipstjänsts nettoavkastning förverkligas.»

I sammanhang härmed måste emellertid en betydligt generösare tilldelning av byggnadskvot för idrottens och friluftslivets ändamål äga rum. Detta bör icke vara en omöjlighet. Det kan påpekas, att i kampanjerna för lönsparande bland ungdomen har på vissa platser utlovats att, om det lönsparade beloppet når en viss summa, detta skall medföra, att byggnadstillstånd erhålles för idrottsanläggningar.

Med stöd av vad som ovan anförts vilja undertecknade föreslå,

att riksdagen för sin del förverkligar beslutet från 1939 års lagtima riksdag om avsättning till fonden för idrottens främjande och fonden för friluftslivets främjande samt

vidtager åtgärder, som leda till att ett ökat byggande av idrotts- och friluftsanläggningar omedelbart kommer till stånd.

Stockholm i januari 1952.

Gunnar Dahlgren.

H. Hagberg.

K. Senander.

Erik Karlsson.